

ΘΕΜΑ 4^ο

ΚΕΙΜΕΝΟ (Ξενοφώντας, Ελληνικά, 4,2,11-13)

Το ακόλουθο κείμενο παρουσιάζει την ομιλία του Τιμόλαου του Κορινθίου

Ἄλλ' ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη, ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅμοιον εἶναι τὸ τῶν Λακεδαιμονίων πρᾶγμα οἴδονπερ τὸ τῶν ποταμῶν. οἳ τε γὰρ ποταμοὶ πρὸς μὲν ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶν ἀλλ' εὐδιάβατοι, ὅσῳ δ' ἂν πορρωτέρω γίνωνται, ἐπεμβάλλοντες ἕτεροι ποταμοὶ ἰσχυρότερον αὐτῶν τὸ ῥεῦμα ποιοῦσι, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡσαύτως, ἔνθεν μὲν ἐξέρχονται, αὐτοὶ μόνοι εἰσὶ, προϊόντες δὲ καὶ παραλαμβάνοντες τὰς πόλεις πλείους τε καὶ δυσμαχώτεροι γίνονται. ὁρῶ δ' ἔγωγε, ἔφη, καὶ ὀπόσοι σφῆκας ἐξαιρεῖν βούλονται, ἐὰν μὲν ἐκθέοντας τοὺς σφῆκας πειρῶνται θηρᾶν, ὑπὸ πολλῶν τυπτομένους· ἐὰν δ' ἔτι ἔνδον ὄντων τὸ πῦρ προσφέρωσι, πάσχοντας μὲν οὐδέν, χειρουμένους δὲ τοὺς σφῆκας. ταῦτ' οὖν ἐνθυμούμενος ἡγοῦμαι κράτιστον εἶναι μάλιστα μὲν ἐν αὐτῇ, εἰ δὲ μή, ὅ,τι ἐγγύτατα τῆς Λακεδαιμόνος τὴν μάχην ποιεῖσθαι. δόξαντος δ' εὖ λέγειν αὐτοῦ ἐψηφίσαντο ταῦτα.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1. ἐμοὶ δοκεῖ:** τὸ ρῆμα 'δοκεῖ μοι' ὡς ἀπρόσωπο σημαίνει 'ἔχω τὴν ἐντύπωση – φαίνεται σε μένα σωστό', καὶ συντάσσεται με ἀπαρέμφατο ὡς υποκείμενο, πού ἐδῶ εἶναι τὸ 'εἶναι'. **ὅμοιον:** κατηγορούμενο. **τὸ τῶν Λακεδαιμονίων πρᾶγμα:** 'ἡ κατάσταση με τοὺς Λακεδαιμόνιους'. Ἡ αιτιατικὴ εἶναι υποκείμενο στο ἀπαρέμφατο. Ἡ ἐνδιάμεση γενικὴ εἶναι 'γενικὴ ἐπεξηγηματικὴ'. Πρόκειται γιὰ τὴν γενικὴ ἐκείνη ἡ ὁποία ἀν μετατραπεί σε ονομαστικὴ, τότε τὸ οὐσιαστικὸ στο ὁποῖο ἀποδίδεται γίνεται κατηγορούμενο, ὅπως ὅταν λέμε 'ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων = αἱ Ἀθηναῖοι ἐστὶ πόλις'. Ἐδῶ θὰ ἔχουμε 'τὸ τῶν Λακεδαιμονίων πρᾶγμα = οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰσὶ πρᾶγμα', ὅπου ἡ λέξη 'πρᾶγμα' σημαίνει 'πρόβλημα, κατάσταση', δηλ. εἶναι ὡς νὰ λέει 'τὸ πρόβλημά μας, δηλ. οἱ Λακεδαιμόνιοι'. **οἴδονπερ τὸ τῶν ποταμῶν:** <ἐστὶ>: ἀναφορικὴ ἐπιρρηματικὴ παραβολικὴ. 'τὸ τῶν ποταμῶν <πρᾶγμα>'.
2. ὅσῳ δ' ἂν πορρωτέρω γίνωνται: 'ὅσο πιο μακριὰ προχωρήσουν', ἀναφορικὴ ἐπιρρηματικὴ τοῦ μέτρου, πού περιέχει ὑπόθεση 'ἢν πορρωτέρω γίνωνται', με ἀπόδοση τὸ 'ποιοῦσι', καὶ δημιουργεῖ ὑποθετικὸ λόγο τοῦ 'προσδοκωμένου'.
3. ἐπεμβάλλοντες: αιτιολογικὴ μετοχή. **αὐτῶν:** γενικὴ κτητικὴ.
4. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡσαύτως: <γίνονται>. **ἔνθεν μὲν ἐξέρχονται:** 'ἀπὸ τὸν τόπο ἀπὸ τὸν ὁποῖον ξεκινοῦν τὴν ἐκστρατεία τους'. **προϊόντες δὲ καὶ παραλαμβάνοντες:** 'ἐπειδὴ ὁμως προχωροῦν καὶ παίρνουν μαζί τους καὶ ἄλλες πόλεις'.
5. πλείους: 'πλείονες'.
6. ἐὰν μὲν...πειρῶνται: ὑποθετικὴ πρόταση με ἀπόδοση τὴν μετοχὴ 'τυπτομένους', ὁπότε ὁ ὑποθετικὸς λόγος εἶναι πλάγιος. [Πλάγιος λέγεται ὁ οἰοσδήποτε ὑποθετικὸς λόγος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀπόδοση ἀντὶ νὰ εἶναι κύρια πρόταση, εἶναι α)ειδική, β)ειδικὸ ἀπαρέμφατο, γ)κατηγορηματικὴ μετοχή, δ)τελικὸ ἀπαρέμφατο, ε)πλάγια ἐρώτηση, ζ)ἐνδοιαστικὴ πρόταση]. Ὁ ὑποθετικὸς λόγος εἶναι τῆς ἀορίστου ἐπαναλήψεως, 'ἐὰν πειρῶνται θηρᾶν...., πολλοὶ τύπτονται'. **ἐκθέοντας:** 'ὅταν οἱ σφῆκες βγαίνουν ἐξω ἀπὸ τὴν φωλιά τους', χρονικὴ μετοχή. Ἀν κάποιος τὴν θεωρήσετε ὡς 'τροπικὴ', τότε σκεφτεῖτε ὅτι γιὰ νὰ εἶναι μιὰ μετοχὴ 'τροπικὴ', πρέπει τὸ υποκείμενό τῆς νὰ εἶναι ἴδιο με τὸ υποκείμενο τοῦ ρήματος, ἐνῶ ἐδῶ ἡ μετχ. εἶναι συνημμένη με τὸ ἀντικείμενο τοῦ 'θηρᾶν'. **τοὺς σφῆκας:** ἀντικείμενο τοῦ 'θηρᾶν'. **τυπτομένους:** συνημμένη κατηγορημα-

τική μετοχή από το 'ὄρῳ', και συγχρόνως απόδοση στην προηγούμενη υποθετική πρόταση. **ἐὰν**

δ'...προσφέρωσι: υποθετική πρόταση με απόδοση τις μετοχές 'πάσχοντας' και 'χειρουμένους', και αυτός ο υποθετικός λόγος της αορίστου επαναλήψεως, 'ἐὰν προσφέρωσι..., οὐδὲν πάσχουσιν, και χειροῦνται τοὺς σφήκας'.

7. πάσχοντας ...χειρουμένους: συνημμένες κατηγορηματικές μετοχές από το εννοούμενο 'ὄρῳ'.

8. ἐνθυμούμενος: αιτιολογική μτχ. **ἐν αὐτῇ:** <τῇ Λακεδαίμονι>. **ὅ,τι ἐγγύτατα:** ο αναφορικός 'ὅ,τι' με επίθετα και επιρρήματα υπερθετικού βαθμού επιτείνει την σημασία τους. **τῆς Λακεδαίμονος:** γενική διαιρετική.

9. ποιεῖσθαι: αντικείμενο στο 'κράτιστον εἶναι'. **δόξαντος δ' αὐτοῦ:** γενική απόλυτη, αιτιολογική μετοχή. **εἶ λέγειν:** αντικείμενο στο 'δόξαντος'. Το ρήμα 'δοκῶ' ως προσωπικό σημαίνει 'φαίνομαι – δίνω την εντύπωση', και συντάσσεται με απαρέμφατο ως αντικείμενο. **αὐτοῦ:** δηλ. του Τιμολάου. Η γενική ως υποκειμενική στο 'ταῦτα = ψηφίσματα'

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Έχω την εντύπωση, είτε, σύμμαχοι, πως το πρόβλημα που λέγεται 'Λακεδαιμόνιοι' είναι ίδιο ακριβώς όπως το πρόβλημα που λέγεται 'ποτάμια'. Δηλ. οι ποταμοί κοντά στο σημείο όπου πηγάζουν δεν είναι μεγάλοι, αλλά εύκολοι στην διάβασή τους, ενώ όσο περισσότερο μακριά εξελιχθούν, επειδή κι άλλοι ποταμοί προστίθενται, καθιστούν την δύναμη της ροής αυτών των ποταμών πιο δυνατή. Και οι Λακεδαιμόνιοι με τον ίδιο τρόπο εξελίσσονται, δηλ. από όποιο μέρος βγαίνουν για εκστρατεία είναι μόνοι τους, επειδή όμως προχωρούν και παίρνουν μαζί τους τις συμμαχικές πόλεις, τότε γίνονται και περισσότεροι αλλά και πιο δύσκολοι στην αντιμετώπιση. Και βλέπω εγώ, συνέχισε, πως όσοι θέλουν να εξολοθρεύσουν σφήκες, αν επιχειρούν να τις κυνηγήσουν, όταν εκείνες βγουν από την φωλιά τους, τότε χτυπιούνται από πολλές σφήκες. Αν όμως βάλουν φωτιά όσο εκείνες είναι μέσα στην φωλιά τους, βλέπω ότι δεν παθαίνουν αυτοί τίποτε, ενώ αντιθέτως πίνουν όλες τις σφήκες. Επειδή λοιπόν έχω αυτά στο νου μου, θεωρώ ότι το καλλίτερο είναι κυρίως μέσα στην ίδια Λακωνική γη, ει τουλάχιστον όσο γίνεται πιο κοντά στην περιοχή της Λακωνίας να οργανώσουμε την μάχη. Επειδή αυτός έδωσε την εντύπωση ότι μιλάει σωστά, οι σύμμαχοι ψήφισαν τις προτάσεις του.